

?ki Yönlü Sosyal Destek Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?ki Yönlü Sosyal Destek Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23159>

Özet

iki Yönlü Sosyal Destek Ölçeği (iYSDE), bireylerin hem aldıkları hem de başkalarına sağladıkları sosyal destek düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçeğin Türk kültürüne adaptasyonu ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi Boz-Semerci ve Tayfur-Ekmekçi (2020) tarafından gerçekleştirilmiştir. Çalışma, sosyal desteğin, özellikle iki yönlü yapışın, bireylerin genel yaşam kalitesi üzerindeki yordayıcı rolünü araştırmayı amaçlamıştır. Uyarlama çalışması, ölçeğin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu ortaya koyarak, Türkçe konuşan popülasyonlarda sosyal destek araştırmaları için önemli bir kaynak sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler

iki Yönlü Sosyal Destek, Sosyal Destek, Yaşam Kalitesi, Türk Uyarlaması, Psikometri, Sağlık Psikolojisi.

Yazarlar

Boz-Semerci, A., Tayfur-Ekmekçi, Ö.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin sosyal çevrelerinden aldıkları destek miktarını (Alınan Destek) ve kendilerinin çevrelerine sağladıkları destek miktarını (Sağlanan Destek) eş zamanlı olarak değerlendirmektir. Bu ikili değerlendirme, sosyal ilişkilerin kalitesini ve bireyin toplumsal alandaki aktif rolünü daha kapsamlı bir şekilde anlamayı mümkün kılar.

Uyarlama çalışmasının özel amacı ise, orijinal iki Yönlü Sosyal Destek Ölçeği'nin (Two-Way Social Support Scale) Türkçe diline çevirisini yaparak, bu çevirinin Türk popülasyonunda kültürel olarak uygunluğunu ve yapışal geçerliliğini psikometrik yöntemlerle kanıtlamaktır. Bu bağlamda, sosyal desteğin yaşam kalitesi üzerindeki etkileri de incelenmiştir.

Yapı (Construct)

iki Yönlü Sosyal Destek Ölçeği, sosyal desteği tek boyutlu bir kavram yerine, bireyin sosyal etkileşimlerinin dinamik bir yansıması olarak ele alır. Ölçülen temel yapı, "Sosyal Destek" olup, bu yapı genellikle iki ana alt boyutta incelenir:

Alınan Destek: Bireyin arkadaşları, ailesi veya diğer sosyal alan üyeleri tarafından kendisine sunulan duygusal, araçsal veya bilgilendirici yardımların algılama düzeyi.

Sa?lanan Destek: Bireyin kendi sosyal çevresindeki di?er ki?ilere sundu?u yard?m, bak?m veya destekleyici davran??lar?n düzeyi.

Bu iki yönlü yakla??m, sadece pasif al?c? rolünü de?il, ayn? zamanda bireyin sosyal a?daki aktif katk?s?n? da vurgulayarak, sosyal deste?in psikolojik refah üzerindeki karma??k etkile?imini anlamada derinlik sunar.

Geçerlik (Validity)

Türkçe uyarlama çal??mas?nda (Boz-Semerci & Tayfur-Ekmekçi, 2020), ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek amacıyla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. DFA sonuçlar?, orijinal ölçe?in iki faktörlü yap?s?n?n (Al?nan Destek ve Sa?lanan Destek) Türk örnekleminde de yeterli uyum indeksleri gösterdi?ini kan?tlam??t?r.

Ayr?ca, ölçe?in kapsam geçerli?i, uzman görüş?leri al?narak sa?lanm??; ölçüt ba??nt?l? geçerlik kapsam?nda ise, ?ki Yönlü Sosyal Destek Ölçe?i puanlar?n?, ya?am kalitesi gibi ilgili yap?larla teorik beklentilere uygun korelasyonlar gösterdi?i belirlenmi?tir. Bu bulgular, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü desteklemektedir.

Güvenirlik (Reliability)

?ki Yönlü Sosyal Destek Ölçe?i'nin Türkçe formunun güvenilirli?i, ölçe?in alt boyutlar? için iç tutarlıl?k katsay?lar? (Cronbach Alfa) hesaplanarak de?erlendirilmi?tir. Yap?lan analizlerde, hem Al?nan Destek faktörü hem de Sa?lanan Destek faktörü için yüksek düzeyde iç tutarlıl?k de?erleri elde edilmi?tir.

Yüksek Alfa katsay?lar?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir. Bu sonuçlar, ?YSDE'nin ara?t?rma ve klinik uygulamalarda güvenilir bir ?ekilde kullan?labilece?ini i?aret etmektedir. (Detayl? güvenilirlik katsay?lar? için orijinal makaleye ba?vurulmal?d?r.)

Faktör Analizi (Factor Analysis)

Ölçe?in yap?s?sal do?rulamas?, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile gerçekleştirilmi?tir. Analiz, ölçe?in iki ayr? ancak ili?kili faktörden olu?tu?unu do?rulam??t?r: Al?nan Sosyal Destek ve Sa?lanan Sosyal Destek. Bu iki faktörlü modelin test edilen Türk örneklem verilerine mükemmel veya iyi uyum sa?lad??? bildirilmi?tir (örne?in, RMSEA, CFI ve TLI gibi uyum indeksleri kabul edilebilir s?n?rlar içinde bulunmu?tur).

Bu sonuçlar, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türkçe formda da korundu?unu ve sosyal destek kavram?n?n çift yönlü do?as?n?n kültürel ba?lamda da geçerlili?ini sürdürdü?ünü göstermi?tir.

Araç (Instrument)

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Bireyin kendi raporuna dayalı (Self-report) Likert tipi derecelendirme ölçe?i. Derecelendirme seçenekleri tipik olarak 5'li veya 6'lı Likert formatında sunulur (Örne?in: "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a). Orijinal kaynakta derecelendirme bilgisi eksik oldu?undan, standart psikometrik uygulama varsay?lm??t?r.

Mevcut Diller: Türkçe, Orijinal dil (?ngilizce).

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler (Genel ve klinik popülasyonlar).

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri.

Popülasyon Detaylar?: Türk uyarlama çal??mas? genellikle üniversite ö?rencileri veya genel toplum örneklemi üzerinde gerçekleştirilmi?tir. Ölçe?in sa?lık ve yaşam kalitesi ile ili?kisi incelendi?inden, klinik veya sa?lıkla ilgili gruplarda da kullan?ma uygundur.

Test Metodolojisi: Uygulama bireysel veya grup halinde, ka??t-kalem veya dijital ortamda yapılabilir. Puanlama, her bir alt boyut için ayrı ayrı toplanarak veya ortalaması alınarak gerçekleştirilir. Yüksek puanlar ilgili sosyal destek düzeyinin yüksek oldu?unu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Psikoloji, Klinik Psikoloji, Ölçek Geli?tirme, Psikometri, Sosyal A?lar, ?YSDE, Faktör Analizi, ?ç Tutarlılık.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Özge Tayfur Ekmekçi

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: (Mevcut kaynakta belirtilmemi?tir.)

Ba?l?k E-posta Adresleri: otayfur@hacettepe.edu.tr

Yazma Adresi: Özge Tayfur Ekmekçi, Hacettepe Üniversitesi (Uyarlama çal??mas? s?ras?nda belirtilen kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

?ki Yönlü Sosyal Destek Ölçe?i'nin Türkçe uyarlaması 2020 y?l?nda yayınlanm??t?r. Ölçe?in

kullanımı için izinler ve telif hakları, sorumlu yazar Özge Tayfur Ekmekçi ve orijinal yayıncı (Taylor & Francis Online) tarafından belirlenen koşullara tabidir. Akademik araştırma amaçlı kullanımlar için genellikle yazarlarla iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi burada indirilebilir: [iki-yonlu-sosyal-destek-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

Boz-Semerci, A. & Tayfur-Ekmekçi, Ö. (2020). Social support as a predictor of quality of life: Turkish validation of two-way social support scale. *Psychology, Health & Medicine*, 25(1). 13-24.

DOI: <https://doi.org/10.1080/13548506.2020.1853184>

Makaleye erişim bağlantısı: tandfonline.com

İki Yönlü Sosyal Destek Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddeler için yazarla iletişime geçilmesi veya yukarıda belirtilen akademik referansa başvurulması gerekmektedir.